

Тема 7. Пошук і аналіз наукової бібліографічної інформації.

За даними фахівців IBM кількість інформації на планеті подвоюється кожні 1,5-2 роки. Кожні 2,5-3 роки подвоюється число заявок на наукові відкриття та винаходи. Таке експоненціальне зростання інформації призводить до того, що людині, вченому, який працює навіть у вузькій області стає все важче відстежувати результати своїх колег, а значить зростають нераціональні витрати часу і коштів на «відкриття велосипеда», повторення того, що вже зроблено іншими, опубліковано, запатентовано.

З іншого боку, поява все більшого числа наукових розробок, конкуренція наукових груп і окремих вчених, що працюють в одній області, ставлять завдання введення нових оцінок ефективності науково-дослідної діяльності, вироблення нових критеріїв фінансування, контролю використання фінансових вкладень.

Відповіддю на ці потреби суспільства взагалі, і наукового співтовариства зокрема, стало створення бібліографічних і реферативних баз даних які систематизують і упорядковують інформаційні потоки. Виникла наука наукометрія - дисципліна, яка вивчає еволюцію науки через численні вимірювання наукової інформації, такі як кількість наукових статей опублікованих в даний період часу, цитованість і т. д., веде статистичні дослідження структури і динаміки наукової інформації.

Найбільш відомі світові бібліографічні та реферативні бази даних:

Web of Science (WOS, «Мережа науки») один з сервісів на основі пошукової платформи Web of Knowledge, що об'єднує реферативні бази даних публікацій в наукових журналах і патентів, що розробляється і надається компанією Thomson Reuters. З 3 жовтня 2016 року управляється новою незалежною компанією - Clarivate Analytics. Платформа охоплює матеріали з природничих, технічних, біологічних, суспільних, гуманітарних наук і мистецтва, володіє вбудованими можливостями пошуку, аналізу та управління бібліографічною інформацією.

Scopus бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих в наукових виданнях. Розробником і власником Scopus є видавнича корпорація Elsevier (Нідерланди). База даних індексує наукові журнали, матеріали конференцій і серіальні книжкові видання. Індксує 21 000 назв наукових видань з технічних, медичних та гуманітарних наук 5000 видавців. База даних доступна на умовах передплати через веб-інтерфейс. Корпорація Elsevier також надає по підписці доступ до повнотекстової бази даних "ScienceDirect Freedom Collection", що містить близько 12 млн. Статей з більш ніж 2500 журналів. Статті згруповані в чотири основні розділи: фізичні та інженерні науки, природничі науки, медичні науки, а також соціальні та гуманітарні науки.

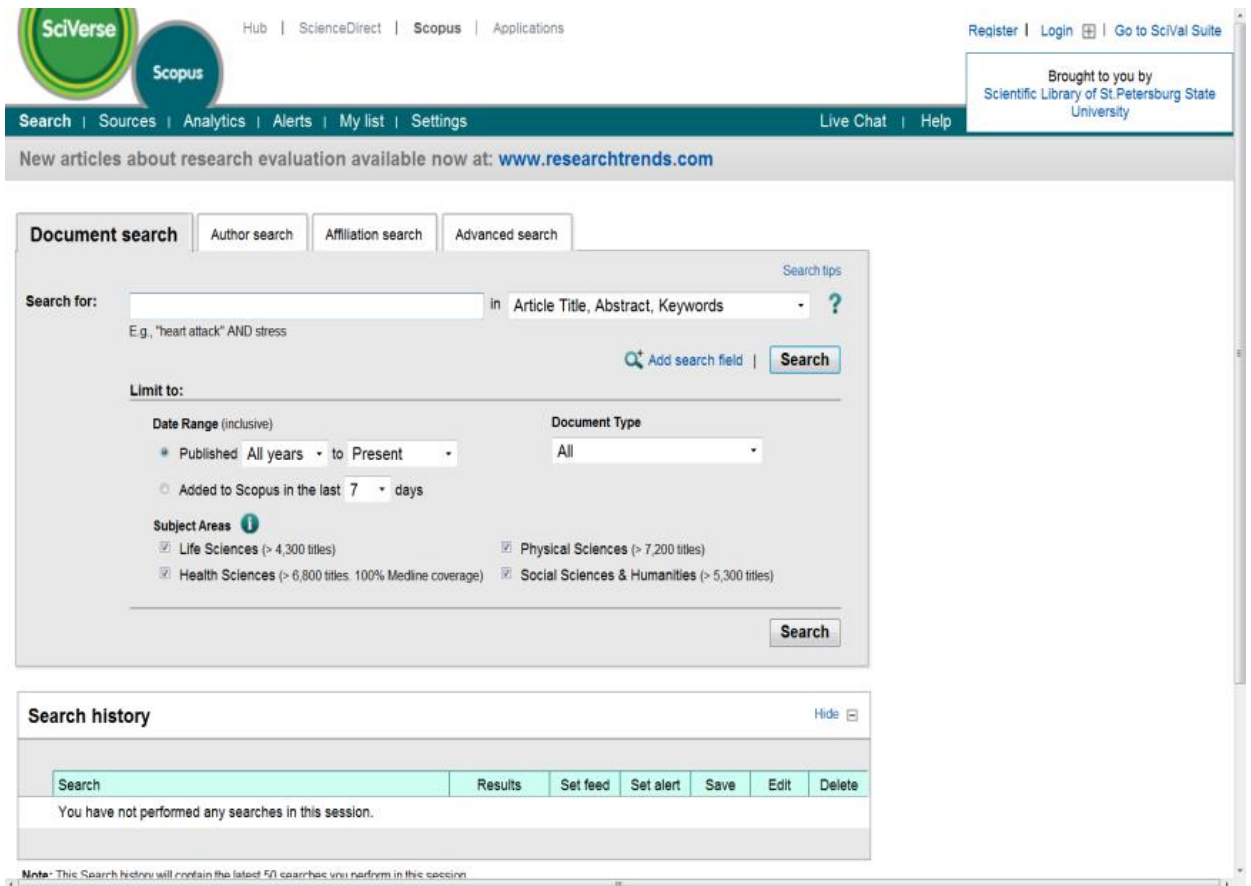
Google Scholar (Академія Google) є вільно доступною пошуковою системою, яка забезпечує пошук наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. Система працює з листопада 2004 року, в статусі бета-версії. Індекс Академії Google включає в себе більшість рецензованих онлайн журналів Європи та Америки найбільших наукових видавництв.

Основні прийоми роботи в інформаційній базі SCOPUS.

Перевірка доступу

Перейдіть по посиланню: <http://www.scopus.com> з будь-якого комп'ютера, який входить до мережі Вашої організації. Якщо доступ відкритий, то система автоматично відкриє закладку пошуку Document search.

Якщо з'явилася інша сторінка з проханням ввести ім'я та пароль, то швидше за все доступ закритий.

Види пошуку.

SCOPUS пропонує кілька видів пошуку: простий (базовий) пошук (1), по автору (2), по організації (3), розширений пошук (4).

Простий пошук.

Можна задати один ключовий запит або два, розділивши їх операторами AND, OR та NOT (1)

Вказати поля пошуку (2):

All Fields - все поля

Article Title, Abstract, Keywords -заглавіє, анотація, ключові слова;

Authors - автори

Affiliation - організація та інші

- Ввести обмеження на поточний рік видання або по додаванню записи в SCOPUS (3).

- Ввести обмеження по предметним областям (науки про життя, науки про здоров'я, медичні науки, фізичні науки і соціальні науки; якщо підвести курсор до назви предметної області - з'явиться жовте віконце з перерахуванням наук, що входять в цю область) (4).

Пошук здійснюється натисканням кнопки «Search» (5)

Сторінка результатів:

Містить кілька вкладок з різних напрямків пошуку (1), поле Refine Results (2), що дозволяє уточнити результати, задавши додаткові обмеження і безпосередньо поле результатів (3). Посилання Search within results (Пошук в результатах) також дозволяє уточнити результат, задавши додаткові терміни для відбору. З кожною роботою можна ознайомитися окремо: під назвою статті можна вибрати дію: переглянути анотацію і посилання (Abstract + Ref), прочитати тільки анотацію (Show Abstract) і вийти на повний текст статті на сайті видавництва (View at Publisher) (4). Статті можна сортувати по будь-якому стовпцю, клацнувши мишею по його заголовку.

Виділивши одну або кілька статей, можна інформацію по ним вивести (Output) на друк, в документ або електронну пошту, подивитися загальний огляд цитат (Citation Tracker), завантажити відразу кілька статей через менеджер завантажень (Download), подивитися список посилань (References) або цитують статей (Cited by).

Пошук по автору.

Дозволяє задати Прізвище (Last Name) і ім'я або ініціали (1);

Місце роботи (2);

Область діяльності автора (3).

Складнощі виникають в написанні слов'янських прізвищ, для заміни російських букв, що мають різні варіанти англійського написання, можна використовувати знаки «*» і «?»

На сторінці результатів пошуку буде список всіх авторів, які відповідають заданим умовам. Для кожного з них можна:

- увійти в профіль автора (Details) (1) подивитися список робіт (2), подивитися інформацію по останній роботі (3).

У профілі автора можна додатково дізнатися кількість джерел, на які посилається автор, кількість цитувань його робіт, індекс Хірша (h Index), список співавторів, предметні області, історію публікацій.

Пошук по організації (Affiliation Search)

Проводиться аналогічно.

Тут також, якщо невідома точна назва, можна використовувати знак підстановки (*). Так, ввівши назву міста із зірочкою, можна знайти список всіх організацій міста, статті авторів яких зареєстровані в SCOPUS

Через посилання Details можна вийти на профіль організації, де отримати більш детальну інформацію про дослідження, що проводяться в ній, зокрема публікацій за різними напрямками, партнерські зв'язки і т.п.

Розширений пошук (Advanced Search)

Пошук дозволяє шукати по декількох полях одночасно. У пошуковому вікні вводяться назва поля і в дужках значення, терміни пошуку з'єднуються логічними операторами (AND, OR, NOT). Список назв полів представлений зліва внизу, для додавання зі списку натисніть «Enter» або двічі клацніть на виділеному полі мишею.

Основні прийоми роботи в інформаційній базі Google Scholar.

Google Scholar дозволяє користувачам здійснювати пошук цифровий або фізичної копії статей, будь то онлайн або в бібліотеках. «Наукові» результати пошуку генеруються з використанням посилань з повнотекстових журнальних статей, технічних звітів, препринтів, дисертацій, книг та інших документів, в тому числі обраних веб-сторінок, які вважаються «науковими». Оскільки більшість результатів пошуку Google це прямі посилання на

комерційні журнальні статті, то користувачі зможуть отримати доступ тільки до короткої анотації статті, а за доступ до повного тексту доведеться заплатити.

Початкова сторінка <http://scholar.google.ru/>

Довідка: <http://scholar.google.com/intl/ru/scholar/help.html>

Посилання «Мої цитати» (1) запрошує зареєструватися в Google Scholar або відкриває сторінку вашого профілю, де зберігаються результати попередніх пошуків і інша інформація.

Пошук можна відразу почати з введення ключової фрази або відкрити вікно розширеного пошуку (2).

В цьому вікні можна сформулювати запит для пошуку за ключовими словами, або на прізвище автора, або по виданню, або поєднати кілька умов пошуку.

На сторінці результатів пошуку можна звужити його тимчасові рамки (1), налаштувати сортування за датою або релевантності (2).

Посилання назв знайдених статей ведуть на їх джерела, розміщені в Інтернеті (3). Якщо на інтернет-ресурсах є повні тексти, то справа дається посилання на повний текст (4).

Під назвою наводиться початкова частина анотації і ще кілька посилань (5):

«Цитувати» - відкриває вікно, де наводяться способи оформлення посилання на цю статтю, відповідно до різними стандартами:

«Схожі статті» - дозволяє отримати список статей, підібраних за тими ж ключовими словами, які дані в обраній. Пошук пов'язаних документів та книг - часто кращий спосіб для першого знайомства з новою темою.

«Цитується: N» - дозволяє отримати список N статей, в яких цитується дана стаття.

«Всі версії статті (N)» дозволяє отримати список N різних джерел, де знайдена посилання на цю статтю.

Посилання «Створити сповіщення» дозволяє отримувати від Google Shcolar інформацію про нові статтях по вашому запиту на свою електронну пошту.